

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 252/06-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť O. E., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 163/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. E. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júna 2006 doručená sťažnosť O. E., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 163/2003.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 16. septembra 2003 podal okresnému súdu pôvodne *„žalobný návrh pre zlyhanie ochrany a zlyhanie zaručenia občianskych práv“* proti Slovenskej republike, ktorý bol zaregistrovaný pod sp. zn. 18 C 163/2003. Neskôr po výzve okresného súdu na odstránenie nedostatkov návrhu bol predmet konania vymedzený ako náhrada škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Dosiaľ sa konanie nachádza na prvostupňovom konaní bez vydania konečného rozhodnutia a bez toho, aby sa vo veci uskutočnilo pojednávanie.

Podľa sťažovateľa okresný súd koná vo veci s prieťahmi, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie veci.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že: *«(...) Vzhľadom na to, že sa vo veci nekonalo, podal sťažovateľ dňa 1. 8. 2004 žiadosť o prešetrenie prieťahov v konaní na Krajský súd v Bratislave. Táto žiadosť bola následne (...) postúpená Okresnému súdu Bratislava I. (...)*

Uznesením Okresného súdu zo dňa 22. 9. 2004 bol sťažovateľ vyzvaný na odstránenie väd návrhu v súlade s ustanovením § 42, ods. 3 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) - Výzva súdu na odstránenie väd bola zaslaná po uplynutí viac ako roka odo dňa jeho podania návrhu sťažovateľom.

V súdom stanovenej lehote dňa 2. 11. 2004 sťažovateľ vykonal a následne zaslal opravu petitu v jednotlivých jeho častiach. Súd pripustil zmenu návrhu uznesením sp. zn. 18 C/163/2003-62 zo dňa 18. 3. 2005, doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 8. 4. 2005.

Dňa 22. 6. 2005 zaslal sťažovateľ v zastúpení žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania, v ktorej okrem iného konštatoval fakt, že takmer trištvrte roka odo dňa podania opraveného petitu nedošlo k vytýčeniu pojednávania.

Následne dňa 10. 8. 2005 bolo Okresným súdom Bratislava I. oznámené, že predpokladaný termín pojednávania bude v prvom štvrtroku 2006. Pretože sa sťažovateľ

zdržoval v tom čase v Kanade, požiadal o vytyčenie termínu pojednávania v čase od 30. 5. 2006 do 31. 8. 2006, teda v čase v ktorom sa sťažovateľ zdržiava na území Slovenskej republiky.

Napriek týmto skutočnostiam nebol do dnešného dňa termín pojednávania v predmetnej veci vytyčený.

Sťažovateľ namieta, že postupom súdu popísaným v bode I. tejto žiadosti bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez prieťahov tak, ako ho vymedzuje ustanovenie článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

(...) predmetom konania je žaloba o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Podľa názoru sťažovateľa v danom prípade existujú okolnosti, ktoré odôvodňujú záver o určitej zložitosti veci aj napriek tomu, však nezbavujú sudcu ústavnej zodpovednosti za nečinnosť.

Sťažovateľ svojím správaním nijakým spôsobom neprispel k tomu, že konanie trvá takmer tri roky bez vytyčeného termínu pojednávania. Sťažovateľ odstránil vady podaného návrhu, ktoré v zmysle ustanovenia § 42 ods. 3 v spojení s § 79 ods. 1 O. s. p. bránili začatiu konania. Sťažovateľ zároveň svojimi podaniami zisťoval stav konania v danej veci.

*Vo veci postupu súdu nachádza sťažovateľ najväčšie nedostatky, ktoré spôsobili prieťahy v konaní, a to predovšetkým v období jedného roka od 16. 9. 2003 do 22. 9. 2004 a v období presahujúcom jeden rok od 8. 4. 2005 do dnešného dňa, kedy zo strany príslušného súdu nebol urobený žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci.
(...)*

Sťažovateľ vychádzajúc takisto z ustanovenia článku 127 ods. 3 ústavy požaduje primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25.000,- Sk za ujmu v podobe právnej neistoty z nekonania všeobecného súdu vo veci ako aj na pokrytie zvýšených finančných nákladov v súvislosti s nákladmi právneho zastúpenia. (...)

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal podľa ustanovenia § 56 zákona č. 38/1993 Z. z. tento nález:

Okresný súd Bratislava I. vo veci vedenej pod. sp. zn. 18C/163/2003 porušil právo O. E., B., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené článkom 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie vecí v primeranej lehote upravené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava I. v konaní vedenom pod. sp. zn. 18 C/163/2003 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

O. E. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 25.000,- Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

*Okresný súd Bratislava I. je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania vo výške 6.887,- Sk, a to za 2 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) po 2.730,-Sk (§ 11 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.), 2 x paušál 164,- Sk * 19 % DPH.“»*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho

záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 163/2003.

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo súdneho spisu sp. zn. 18 C 163/03 je zrejmé, že konanie sa začalo na okresnom súde podaním návrhu sťažovateľa 16. septembra 2003. Dňa 29. septembra 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, ktorým súdu oznámil, že sa na území Slovenskej republiky nebude zdržiavať v období od 15. októbra 2003 do 1. júna 2004 a zároveň požiadal o odročenie pojednávania po 1. júni 2004. Sťažovateľ následne podaniami doručenými okresnému súdu 30. septembra 2003 a 27. júla 2004 doplňoval pôvodný návrh a viacerými podaniami opakovane žiadal okresný súd o oznámenie dátumu nariadenia pojednávania v jeho veci. Uznesením z 22. septembra 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby v lehote 10 dní odstránil vady návrhu na začatie konania zo 16. septembra 2003 s upozornením na možnosť odmietnutia návrhu v prípade neodstránenia týchto väd. Dňa 18. októbra 2004 bolo okresnému súdu doručené oznámenie JUDr. J. L. o prevzatí právneho zastupovania sťažovateľa v predmetnej veci a podaním zo 4. novembra 2004 odstránil vady návrhu, v ktorom upravil petit pôvodného návrhu a ako odporcu označil Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Vzhľadom na túto opravu žalobného návrhu okresný súd uznesením z 18. marca 2005 pripustil zmenu návrhu. Zároveň okresný súd požiadal právneho zástupcu o predloženie ďalšieho exemplára listinných dokladov pripojených k návrhu v lehote 8 dní. Tieto listiny boli súdu doručené 13. apríla 2005. Na základe žiadosti okresného súdu z 20. mája 2005 sa k návrhu sťažovateľa vyjadrilo ministerstvo spravodlivosti ako odporca (doručené okresnému súdu 8. júna 2005), ktoré žiadalo návrh ako celok zamietnuť. V dňoch 23. júna 2005 a 29. júla 2005 boli okresnému súdu doručené žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa o nariadenie pojednávania. Okresný súd 2. augusta 2005 oznámil účastníkom konania predpokladaný termín pojednávania v I. štvrtroku 2006 a 19. septembra 2005 nariadil pojednávanie na 2. február 2006. Právny zástupca sťažovateľa podaním doručeným okresnému súdu 14. decembra 2005 žiadal o nariadenie pojednávania v období od 30. mája 2006 do 31. augusta 2006 z dôvodu, že sa sťažovateľ okrem uvedeného obdobia nebude zdržiavať na území Slovenskej republiky.

Z uvedených skutočností vyplýva, že k predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ napríklad tým, že podal nekvalifikovaný návrh spočívajúci v nesprávnom označení odporcu a v nepresne a neurčito vymedzenom petite (k odstráneniu nedostatkov petitu došlo 4. novembra 2004 po výzve okresného súdu, t. j. po viac ako 12 mesiacoch od podania návrhu), dňa 29. septembra 2003 oznámil okresnému súdu, že sa na území Slovenskej republiky nebude zdržiavať v období od 15. októbra 2003 do 1. júna 2004, t. j. viac ako sedem mesiacov, a požiadal o odročenie pojednávania na termín po jeho návrate zo zahraničia, pretože na svoje zastupovanie v predmetnom konaní nespĺnomocnil žiadneho právneho zástupcu. Dňa 14. decembra 2005, t. j. takmer 3 mesiace po už nariadenom pojednávaní okresným súdom na 2. február 2006, právny zástupca sťažovateľa požiadal o „*vytýčenie termínu pojednávania v čase od 30. 5. 2006 do 31. 8. 2006*“ z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa na území Slovenskej republiky.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ uvedeným postupom sám znemožnil okresnému súdu plynulo konať, pretože konanie v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru predpokladá tiež žalobný návrh, ktorý spĺňa zákonom ustanovené náležitosti, pričom v danom prípade je zrejmé, že kým sťažovateľ nespĺnomocnil advokáta na jeho zastupovanie v konaní pred okresným súdom, tieto podmienky splnené neboli .

Ústavný súd zisťoval aj obdobie nečinnosti okresného súdu a zistil, že okresný súd nekonal v období od 4. novembra 2004 (sťažovateľ upravil petit pôvodného návrhu a označil ako odporcu namiesto pôvodne označenej Slovenskej republiky ministerstvo spravodlivosti) do 18. marca 2005 (okresný súd vydal uznesenie o pripustení zmeny petitu návrhu), t. j. viac ako 4 mesiace, a od 8. júna 2005 (ministerstvo spravodlivosti sa vyjadrilo k návrhu sťažovateľa) do 19. septembra 2005 (okresný súd nariadil termín pojednávania na 2. február 2006), t. j. viac ako 3 mesiace. Celková doba nečinnosti okresného súdu je tak podľa zistenia ústavného súdu viac ako 7 mesiacov.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe uvedených skutočností a na základe skutočností uvedených v sťažnosti považovať namietaný postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako postup so zbytočnými priet'ahmi v zmysle cit. článku ústavy a dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 42/01). Postup okresného súdu, aj keď nebol vždy bez priet'ahov, sa v napadnutom konaní zjavne nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd návrh sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd nad rámec uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe všeobecného súdu dochádzalo k prieťahom v konaní, sťažovateľovi nič nebráni v tom, aby opätovne podal sťažnosť pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 ústavy.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006